

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਸੁਪੀ ਰੰਜਨ ਦਾਸ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਟੀ.ਐਲ. ਵੈਂਕਟਰਮਾ ਅਈਅਰ, ਏ ਕੇ ਸਰਕਾਰ, ਅਤੇ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਭਾਈ ਮੂਲ ਸਿੰਘ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

.1957 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 96

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ V) - ਆਰਡਰ XXXVII,

> 2 ਅਤੇ 3— ਦਾ ਉਦੇਸ਼—ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡੋ—ਕਦੋਂ ਹੋਣਾ ਹੈ

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ - ਵਿਵੇਕ

ਫਰਵਰੀ, 5

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ—ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ—[^] ਈ ਜ਼ੀਰੋਇਜ਼ ਆਫ ਡਿਸਇਜ਼
ਰਚਨਾ—ਕੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ XXXVII ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ 3 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਬੇਲੋੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਠਾ ਕੇ ਛੇਤੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਡਿਫੈਂਡ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਸਲ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਗੰਦੀ ਗੱਲ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਿ, ਜੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੰਗਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਯੋਗ, ਬਚਾਅ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ- 3 1, ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਆਪਹੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਓਨਾ ਹੀ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਜੇਕਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ) ਦਿੱਲੀ ਦੇ 17 ਦਸੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 896-ਡੀ ਆਫ 1956, 1 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ * ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ, 1956, ਆਰਡਰ XXXVII ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ 1956 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 264 ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਸੁਬਾਰਡੀ ਨੋਟ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਵੀ.ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਨੰਨੀਤ ਲਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ.

ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ: ਬਖਸ਼ੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਬੋਸ, ਜੇ. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਬੋਸ, ਜੇ.-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਜਨਰਲ ਏਜੰਸੀਆਂ,)

ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਈ ਮੁਈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 10000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 60,000 ਰੁਪਏ ਕਢਵਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਜੋ ਬੋਸ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ XXXVII ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ

"ਬਚਾਅ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਤਿੱਖਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ,"

ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਰੱਖਣ ਲਈ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ

"ਫ਼ਾਈਲ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਸੀ।"

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ

"ਸੂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ।"

ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪਹਿਲੀ ਲਾਲੀ 'ਤੇ. ਆਰਡਰ XXXVII, ਨਿਯਮ 2(2)। ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ, ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਭਾਈ ਮੁਈ ਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਐਕਸਚੇਂਜ, ਹੁੰਡੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ -

ਬੋਸ, ਜੇ *

". . . . ਮੁਦਾਲਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 3(1) ਦੁਆਰਾ ਨਰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ | ਜਦੋਂ ਉੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਧਾਰਾ (1) ਚਲਦੀ ਹੈ-

"ਅਦਾਲਤ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ

ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਕ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ।"

ਪਰ ਨਿਯਮ 3(1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 2(2) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 3(2) ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ-

"ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ, ਫਰੇਮਿੰਗ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 3(2) ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ "ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ" ਅਤੇ ਉਹ

ਡੀ ਐਨ ਬੈਨਰਜੀ ਬਨਾਮ ਪੀ ਆਰ ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਸੰਤ<ਓਸ ਕੁਮਵ ਹੋਰਾਂ (1) ਅਤੇ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅਮਰਨਾਥ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ^ਮੁਈ

^ n ^

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਬੇਸ, ਜੇ. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਰੀਗ੍ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਟਾਹ, ਭੂਰੇ ਲਾਲ ਬਿਆ (3)।

“ਹੁਣ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਡ ਨੂੰ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ
ਇਸਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਕੁਝ ; ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਕੋਈ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ;
ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ
ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਟੈਕਨੀ -
ਕੈਲ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ
ਦੀ ਵਾਜਬ ਲਚਕਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ ਹੈ
, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ
ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ
ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ) ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ
ਅੱਗੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ -
ਨਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇ.

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਤੱਥ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਪਵਾਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

- (1) (1953) ਐਸਸੀਆਰ 302, 305.
- (2) (1954) SCR 565
- (3) (1955) 2 ਐਸਸੀਆਰ 1, 8, 9

ਸਨਤੋਖ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ
ਬਾਇਮੂਲ ਚੰਦ

ਨੂੰ ਪਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਵੀ ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੋਸ ਜੇ.

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ, ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਫੁਹਦੇ ਹਨ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਕਸਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਜੈਕਬਜ਼ ਬਨਾਮ ਬੂਥ ਦੀ ਡਿਸਟਿਲਰੀ ਕੰਪਨੀ (1) ਹੈ। 1901 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇੱਕ "ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ" ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਪੇਵਜ਼ੋਚਨੀ ਬੈਂਕ ਜ਼ਵੀਆਜ਼ਕੋਵੀ ਡਬਲਯੂ . ਪੋਲਸ ਬਨਾਮ ਪਾਰੋਸ (2), ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਮ ਚੇਟੀਆਰ ਬਨਾਮ ਵੱਲੀ ਅੰਮਾਲ (3), ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ। "ਟ੍ਰਾਈਬਲ ਇਸ਼ੂ" ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਨਮੋਈ ਦਾਸੀ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਚੈਟਰਜੀ (4), ਅਤੇ ਗੋਪਾਲਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸੁਬਾ ਰਾਓ (5) ਹਨ।

ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੋਪਾਲਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਸੁਬਾ ਰਾਓ (5), (ਸੁਪਰਾ) ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਨਨਹੇ ਮੱਲ (6), ਅਤੇ ਸ਼ਿਬ ਕਰਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ (7) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ

- (1) (1901) 5 LT 262
- (2) (1932) 2 ਕੇਬੀ 353
- (3) 1935 ਆਈਐਲਆਰ ਐਮ ਸੈਡ. 116
- (4) (1954) 49 CWN 246
- (5) ਏਆਈਆਰ 1936 ਸੈਡ. 246
- (6) ਏਆਈਆਰ 1938 ਲਾਹ. 548.
- (7) ਏਆਈਆਰ 1936 ਲਾਹ. 584.

ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੋਖ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਈ ਮੁਈ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਲਈ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਦਾਚਾਰਿਆਰ, ਆਰ ~ ਜੇ ਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ

ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇੱਕ ਦੂਕਵੇਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੀਜਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਆਪਹੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਓਨਾ ਹੀ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।
ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ।

ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਣਚਾਹੇ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਸਤੂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੇਸਾਵਨ ਬਨਾਮ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਮ ਚੇਤੀਅਰ ਬਨਾਮ ਵੱਲੀ ਅੰਮਾਲ, (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੰਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਛੇਤੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਵਪਾਰ. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਟੈਸਟ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇੱਕ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੱਥ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਏ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਚੰਗਾ, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ, ਬਚਾਅ.

ਹੁਣ, ਇੱਥੇ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ? ਡੀ ਫੈਡੇਟਸ ਨੇ ਚੈੱਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ

(1) 1, LR 1950 ਸੇਡ. 251

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਭਾਈ ਮੂਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਮੁਦਈ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ
ਬੇਸ, ਜੇ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੈੱਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਚੈੱਕ ਦਾ
ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ
ਤਰੀਕਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ
ਚੈੱਕਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ, ਜਿਸਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ

ਨੇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਹਲਫਨਾਮੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ-

'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਹਨ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ, ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਪੜਾਅ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ

j ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀ-^{ਸਤੋਹ} ਕੁਮਾਰ ਫੈਡ ਦ ਸੂਟ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਬਚਾਅ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬੀ ਕੇ ਓਈ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਲਫੀਆ-ਸਿੰਘ ਵੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੋਰਟ

ਬਾਕਸ

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ "ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਮੰਨਣਯੋਗ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦੇਣਗੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

* ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ

ਹਨ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇਹ ਸੋਚਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਜੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਭਾਈ ਮੂਟ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸਿੱਖ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਥੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਥੇ ਅਸਫਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ